

Myšlení a reflexe

Petr Urban vytýká ve svém oponentském posudku Tollarovy disertace, že její autor zůstal dlužen „vysvětlení toho, co je pro Hejdánka myšlení jako takové“; a nejen to, nýbrž i to, že Tollar „tento klíčový pojem nevymezuje ani u jednoho z nich“ (tj. ani u Husserla, ani u Hejdánka), a proto „nemůže tematizovat ani odlišnost jejich pojetí“ (věcně problematický aspekt č. 1). K této výtce se Urban znovu vrací (ve „věcně problematickém aspektu č. 12) svou námitkou, že „Hejdánkův a Husserlův pojem *myšlení* se zjevně liší a bylo by zapotřebí přesně stanovit v čem“. „Autor ale bohužel nikde nevymezuje ani Husserlův, ani Hejdánkův pojem myšlení jako takový“. Nechám nyní zcela stranou eventuální důvody, proč si Urban myslí, že je pro účely Tollarovy práce tak eminentně důležité vypracovat a náležitě vymežit pojem myšlení vůbec u obou srovnávaných autorů, aby bylo možno srovnávat jejich pojetí myšlení pojmového. Pokusím se zůstat jen u toho, že budu jeho námitku brát jako výzvu adresovanou mně samému, a to nejen v tom smyslu, že bych se měl pokusit vyložit své již dříve formulované výroky v tom směru, ale že bych zejména měl své pojetí vyjasnit znovu a nově. Právě v letošním roce vyšla v českém překladu přes 60 let stará Heideggerova univerzitní přednáška ze zimního semestru 1951-52 (text překladu byl už řadu let v českém prostředí znám a šířen „samizdatově“, ale okolnost, že tiskem vyšel právě letos, považuji za charakteristickou – ten problém je živý a byl takto znovu oživen). Bude po mém soudu užitečné se při novém pokusu o vymezení našeho chápání, co to je myšlení, spíše obracet ke zmíněné přednášce než k více méně příležitostným (a tedy vždy relativně nahodilým) formulacím, ať už Husserlovým nebo zejména svým vlastním. Jak se ukáže, bude ovšem dobré mít stále po ruce původní německý text a o český překlad se opírat jen pomocně a pro ‚přidaný užitek‘.

(Písek, 141014-1.)